

Melding for landsmøteperioden **2015-2017**

Vedlegg 1.1

Innhold

Direktør og styreleder har ordet	2-3
Styret	4
Om barnehagesektoren og PBL	5-9
Melding for landsmøteperioden	10-30
Resultatregnskap og balanse	31-33

Private barnehager tar ansvar

I landsmøteperioden 2015 til 2017 har private barnehager i fellesskap tatt nye løft. På mange områder leder private barnehager an i arbeidet for høyere og jevnere kvalitet i barnehage-sektoren.

Etter at et av barnehageforlikets viktigste mål – barnehageplasser til alle – er nådd i det meste av landet, er oppmerksomheten omkring kvaliteten og innholdet i barnehagene ytterligere forsterket. Denne utviklingen har de to siste årene vært spesielt positiv.

I løpet av perioden har vi også fått de første resultatene fra det største forskningsprosjektet om kvaliteten i norske barnehager, Gode barnehager for barn i Norge (GoBaN). Ambisjonen er å finne ut hva som kjennetegner gode barnehager. Ett av de foreløpige resultatene, er at kvaliteten på interaksjonen mellom voksen og barn og barn imellom er høyere med flere pedagoger til stede på avdelingen.

Dette har PBLs medlemsbarnehager tatt innover seg. Offentlig statistikk viser en svært gledelig utvikling, både når det gjelder grunnbemanningen og den pedagogiske bemanningen i de private barnehagene. Det er nå om lag like mange barn per ansatt i private barnehager som i kommunale og også pedagogandelen er på samme nivå. Og enda viktigere: Pedagogandelen er på tur opp!

Med det har de private barnehagene svart på tiltale fra foreldre, politikere og andre som ikke bare etterspør barnehageplasser, men som også etterspør gode barnehageplasser.

Dette har stor betydning for private barnehagers konkurransekraft og omdømme, i det som på svært mange områder er en frisk og oppegående sektor i god utvikling.

Arild M. Olsen
Administrerende direktør
PBL

«Pedagogandelen
er på tur opp.»

Et mangfold av muligheter

Det er spennende tider i barnehagesektoren. Ny rammeplan, friske midler til å ansette flere pedagoger, stadig færre dispensasjoner og betydelige ressurser tilgjengelig til å drive kompetanseheving.

Barnehagene har fått bedre forutsetninger til å kunne levere et enda bedre tilbud til barn og foreldre i årene som kommer. Og dette er muligheter vi opplever at medlemmene virkelig ønsker å ta vare på.

Nye vilkår gir nye muligheter. For PBL-barnehagene blir det i kommende landsmøteperiode viktig å være på tå hev – og å gripe de mange mulighetene til å arbeide med kvalitets- og kompetanseheving.

Én slik mulighet er å bidra til å få på plass en fagarbeiderutdanning for barnehagen. Den gode fagarbeideren er en viktig del av kompetansen og bemanningen i barnehagen. Men PBL ønsker en egen barnehagefagarbeider som kan bli enda viktigere for sektoren i fremtiden.

For PBL-barnehagene ligger det også muligheter i det mangfoldet som barnehagene selv representerer. Private barnehager gir i dag et svært variert tilbud innenfor ulike pedagogiske retninger, filosofier og trossamfunn.

Barnehagene er ulikt organisert, har ulike selskapsformer – og på enkelte områder har vi ulike syn på hva som er det beste for barna og barnehagene. Det betyr også at vi utfordrer oss selv og hverandre.

Våre ulikheter er sektorens styrke. Våre muligheter fremover ligger i at vi sammen fortsetter å utvikle dette mangfoldet.

Slik kan vi gjøre denne sektoren – som må kunne betegnes som en suksesshistorie i norsk offentlig sektor – enda bedre, til beste for barn, foreldre, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig.

Eirik Husby
Styreleder
PBL

*«Våre ulikheter er
sektorens styrke.»*

Styret i PBL

Leder

Eirik Husby
Borg barnehager AS, Sarpsborg
eirik.husby@pbl.no

Nestleder

Ragnhild Finden
Kausvol gardsbarnehage AS, Stange
ragnhild.finden@pbl.no

Styremedlem

Linda Fraurud
Ragnas Hage, Oslo
linda.fraurud@pbl.no

Styremedlem

Torstein Johannessen
Bergheim barnehage SA, Trondheim
torstein.johannessen@pbl.no

Styremedlem

Marit Lambrechts
Espira AS, Oslo
marit.lambrechts@pbl.no

Styremedlem

Ine Høvik Knudsen
Stiftelsen Kanvas, Oslo
ine.knudsen@pbl.no

Styremedlem

Therese Børke
Mormors have, Kongsberg
therese.borke@pbl.no

22

styremøter
i perioden

211

saker behandlet
i perioden

1. vara

Roald Grønås
Hakkebakkeskogen SA, Karmøy
roald.gronas@pbl.no

2. vara

Nina Olufsen
Lyngheia barnehage, Fauske
nina.olufsen@pbl.no

3. vara

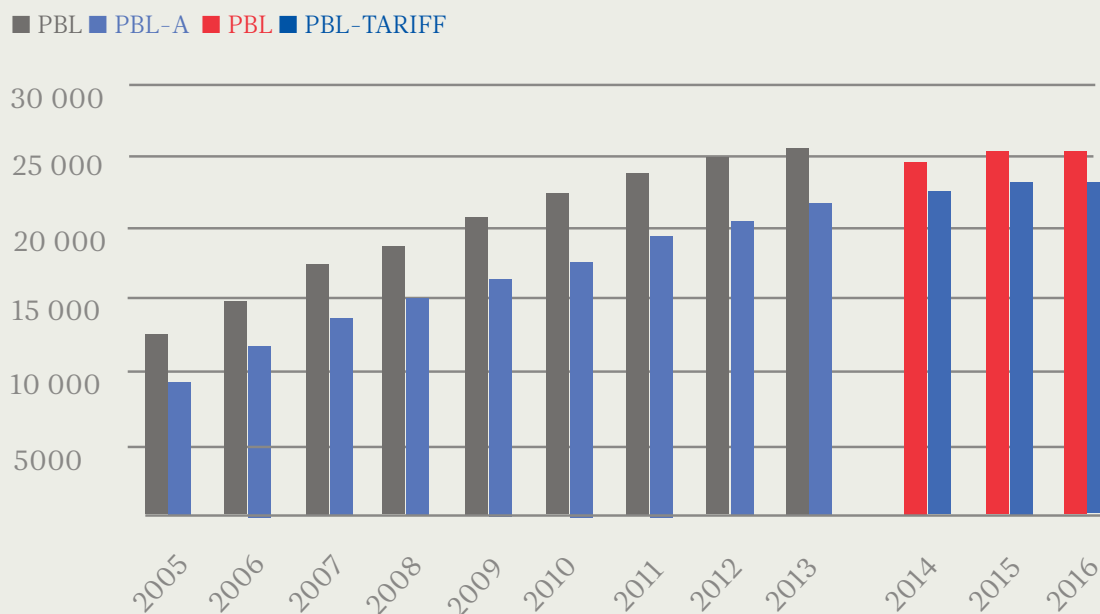
Elin Aasheim
Nystrand barnehage, Porsgrunn
elin.aasheim@pbl.no

I løpet av landsmøteperioden har Trine Samuelsberg (nestleder) og Thomas Skorpen (styremedlem) trukket seg fra styret.

25.200 årsverk i PBL-barnehagene

I landsmøteperioden 2015 til 2017 har medlemsmassen i PBL fortsatt å vokse. Det er nå 25.200 årsverk i medlemsbarnehagene i PBL, 750 flere årsverk enn for to år siden. Vel 23.000 av disse årsverkene er i en PBL-barnehage som er omfattet av PBLs hoved- og hovedtariffavtale.

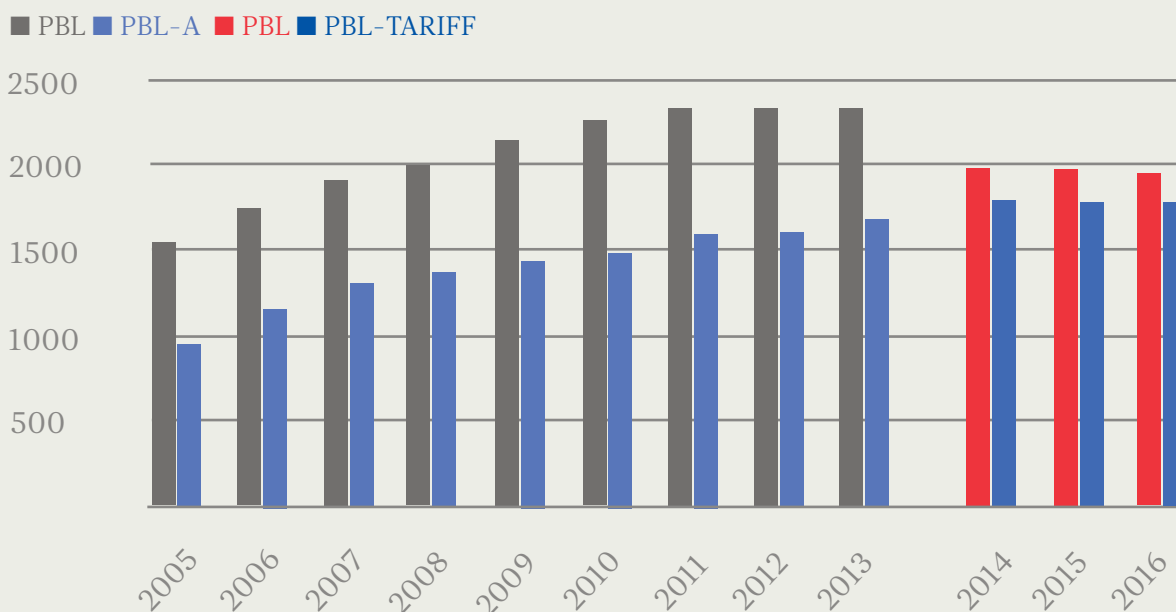
Som kjent vedtok landsmøtet i 2013 å slå sammen det som før var interesseorganisasjonen PBL og arbeidsgiverorganisasjonen PBL-A, slik at alle medlemmene i PBL nå som hovedregel er bundet av PBLs hoved- og hovedtariffavtaler med arbeidstakerorganisasjoner.

Færre barnehager tross flere årsverk

Over flere år har det vært en nedgang i antall barnehager i Norge. Også i PBL er det i landsmøteperioden blitt noen færre medlemsbarnehager, selv om antallet årsverk og ansatte i PBL-barnehagene har steget.

Det er nå 1.944 medlemsbarnehager i PBL, 23 færre enn for to år siden. 1.759 av disse medlemsbarnehagene er omfattet av PBLs hoved- og hovedtariffavtale, mens 185 ikke er tariffbundet gjennom PBL i tråd med bestemmelsene i PBLs vedtekter.

254

kommuner med
PBL-medlemmer

PBL-medlemmer i hele Norge

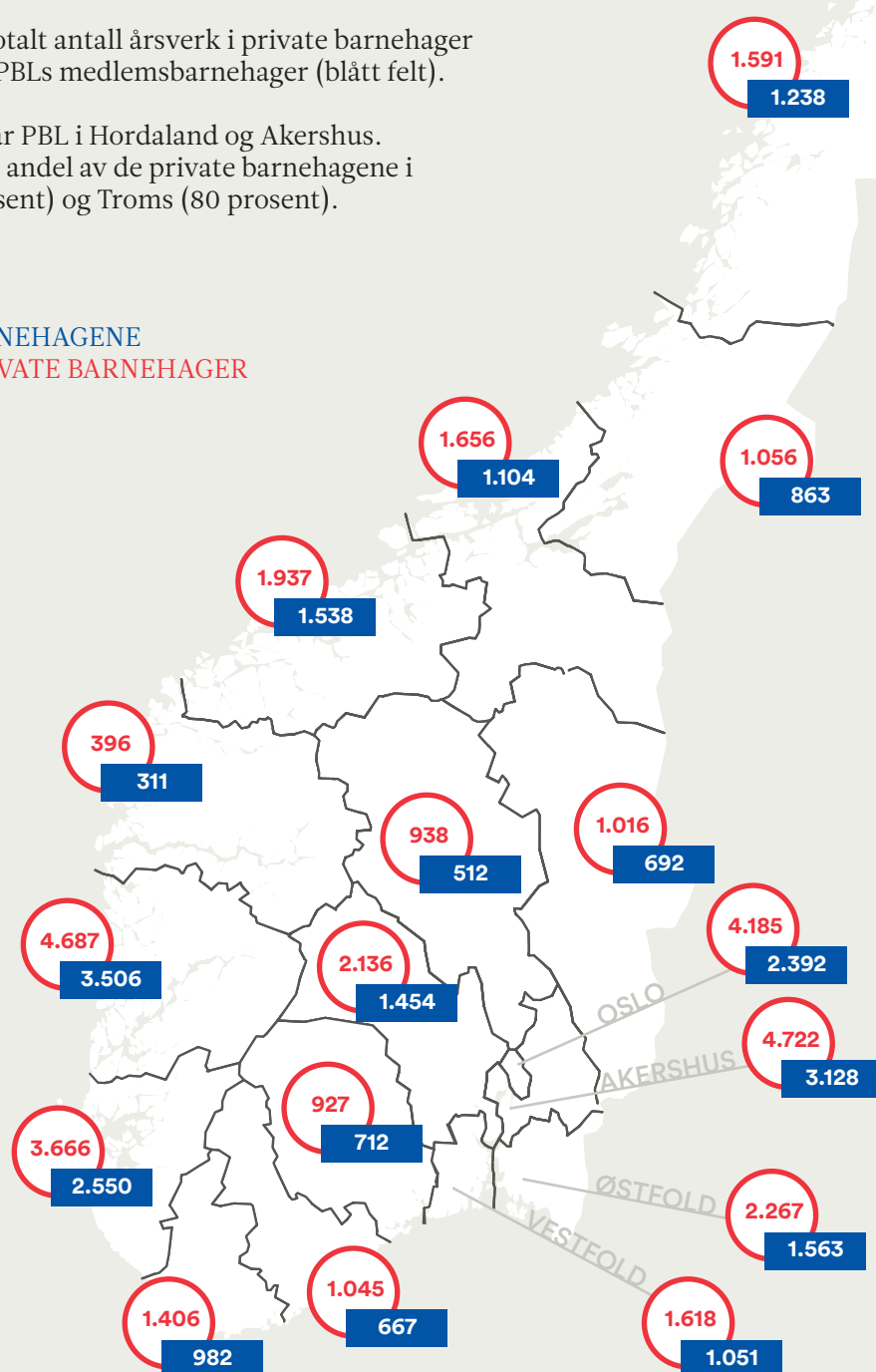
PBL har medlemmer i 254 kommuner og i alle 19 fylkene. Kartet viser den fylkesvise fordelingen av de 25.200 årsverkene i PBLs medlemsbarnehager.

Tallene per fylke angir totalt antall årsverk i private barnehager (rød sirkel) og årsverk i PBLs medlemsbarnehager (blått felt).

Størst medlemsmasse har PBL i Hordaland og Akershus. PBL representerer størst andel av de private barnehagene i Nord-Trøndelag (82 prosent) og Troms (80 prosent).

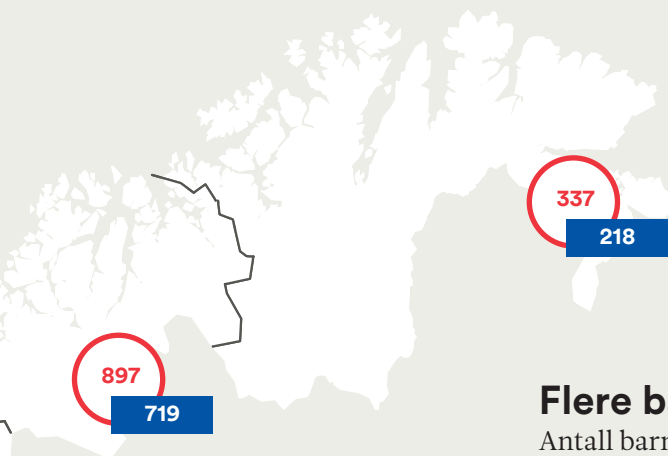
■ ÅRSVERK I PBL-BARNEHAGENE

■ ÅRSVERK I ALLE PRIVATE BARNEHAGER

140.000

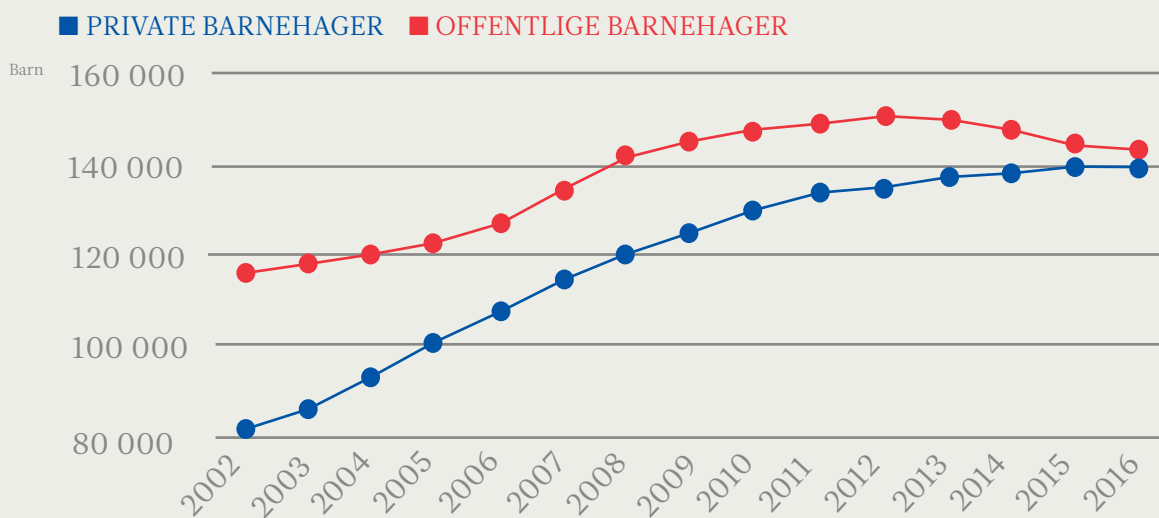
barn i private barnehager

Flere barn i private barnehager

Antall barn i private barnehager øker fortsatt, men ikke like raskt som før. Veksten i private barnehager skjer på tross av at det totale antallet barn i barnehager går ned.

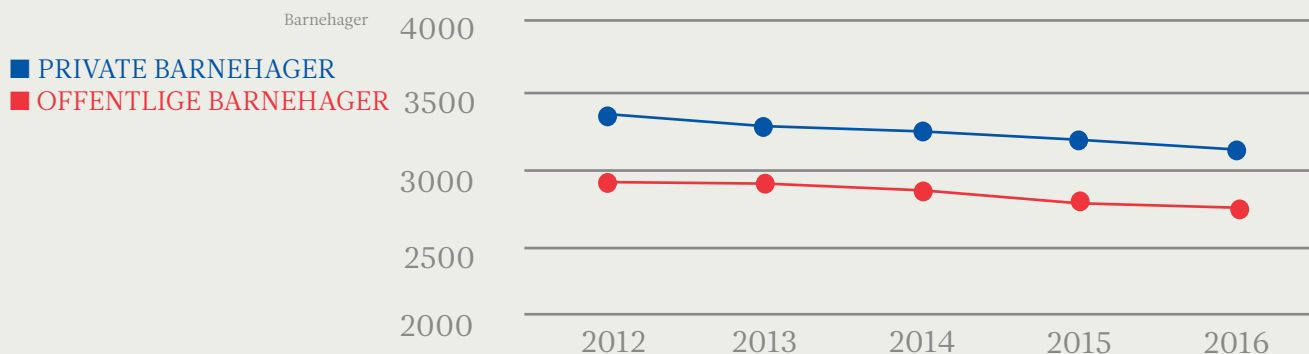
I 2016 gikk det vel 900 flere barn i private barnehager enn i 2014. I samme periode er det blitt 4.600 færre barn i offentlige barnehager. Ved utgangen av 2016 var det kun 3.500 færre barn i private barnehager enn i offentlige.

400 færre barnehager på fire år

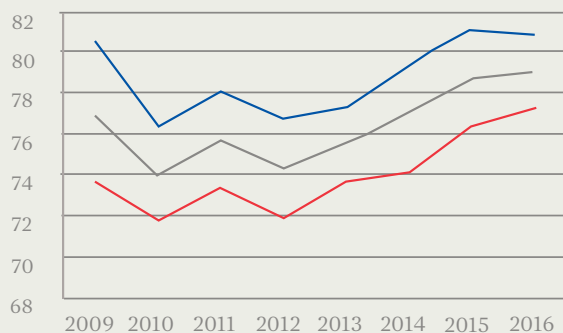
Det blir stadig færre barnehager i Norge, både private og offentlige.

I perioden fra 2012 til 2016 ble det 407 færre barnehager. Det betyr at det i den siste perioden er blitt borte om lag 100 barnehager årlig. Statistikken inkluderer både ordinære barnehager og familiebarnehager.

Score for tilfredshet (0-100)

■ PRIVAT BARNEHAGE
■ KOMMUNAL BARNEHAGE
■ BARNEHAGESEKTOREN

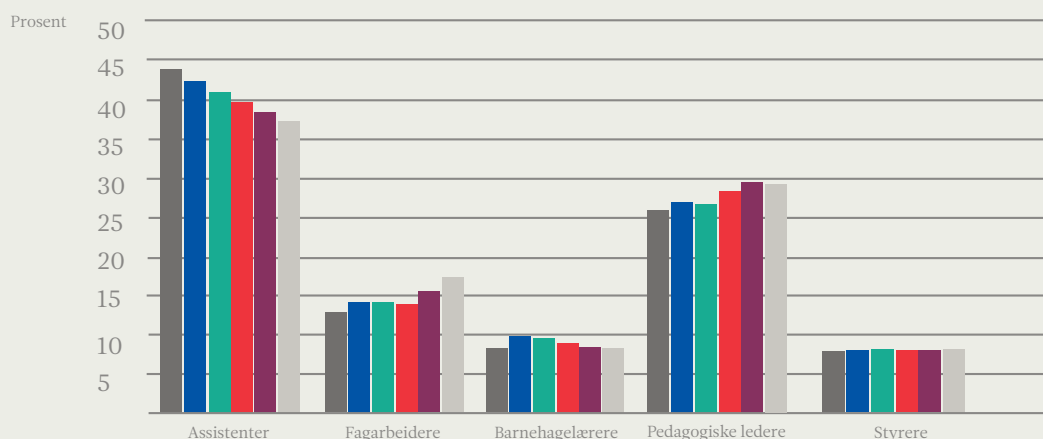

Fortsatt mange fornøyde foreldre

Foreldrenes tilfredshet med norske barnehager er høy. Og aller mest fornøyde er foreldre med barn i private barnehager.

Det er hovedfunnet i den årlige tilfredshetsmålingen fra ratingbyrået EPSI Norge, som også leverte undersøkelser om barnehager og andre sektorer i 2015 og 2016. Utdanningsdirektoratets nye foreldreundersøkelse fra 2016, der 86.000 foreldre fra 2.200 private og kommunale barnehager svarte, dokumenterte også at foreldre med barn i private barnehager er mest fornøyde med barnehagetilbudet.

■ 2011
■ 2012
■ 2013
■ 2014
■ 2015
■ 2016

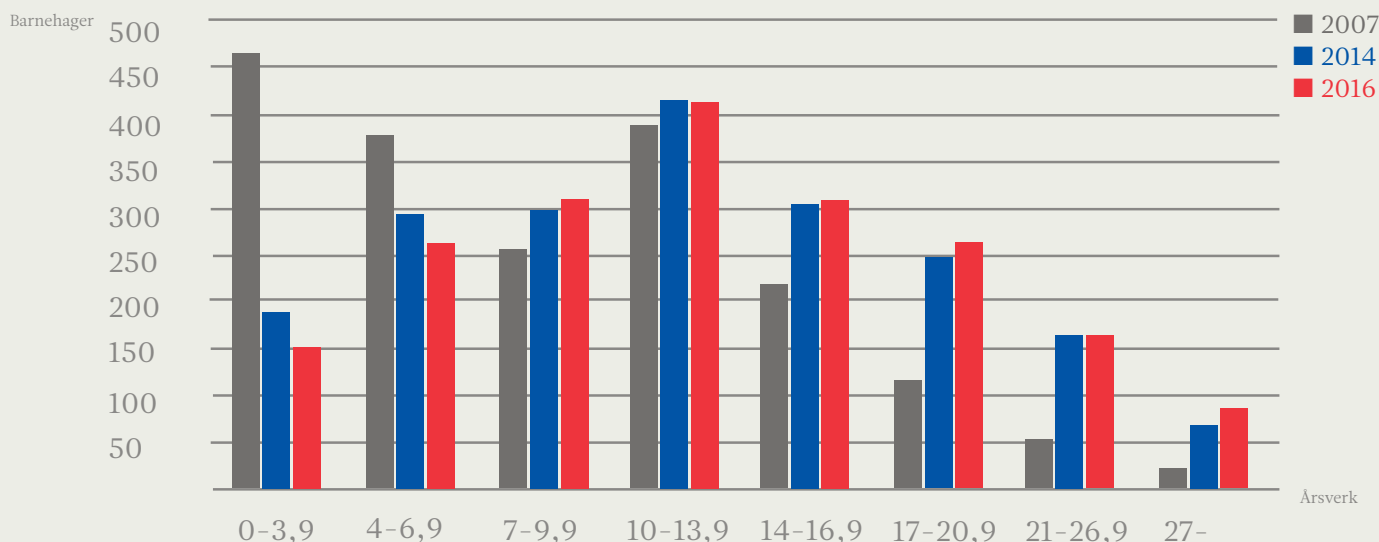
Økt kompetanse i PBL-barnehagene

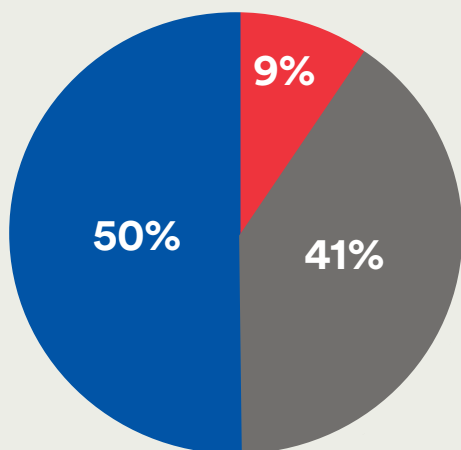
Dyktige og engasjerte barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter utgjør alle en viktig del av personalgruppen i barnehagen. Gjennom flere år har vi sett en gledelig utvikling som innebærer at en større andel av de ansatte i barnehagene har fagutdanning. Tabellen viser andelen årsverk i PBL-barnehagene innenfor de ulike yrkesgruppene.

Færre små PBL-barnehager

Utviklingen mot stadig flere større barnehager har fortsatt i landsmøteperioden. I 2016 var det 800 medlemsbarnehager i PBL med 14 årsverk eller mer, mot 400 barnehager tilbake i 2007.

Statistikken omfatter både ordinære barnehager og familiebarnehager.

■ STIFTELSE ■ FORENINGER ■ SELSKAPER

Variert eierskap

PBL-barnehagene er en mangfoldig gruppe barnehager, også når det kommer til eierskap og selskapsform.

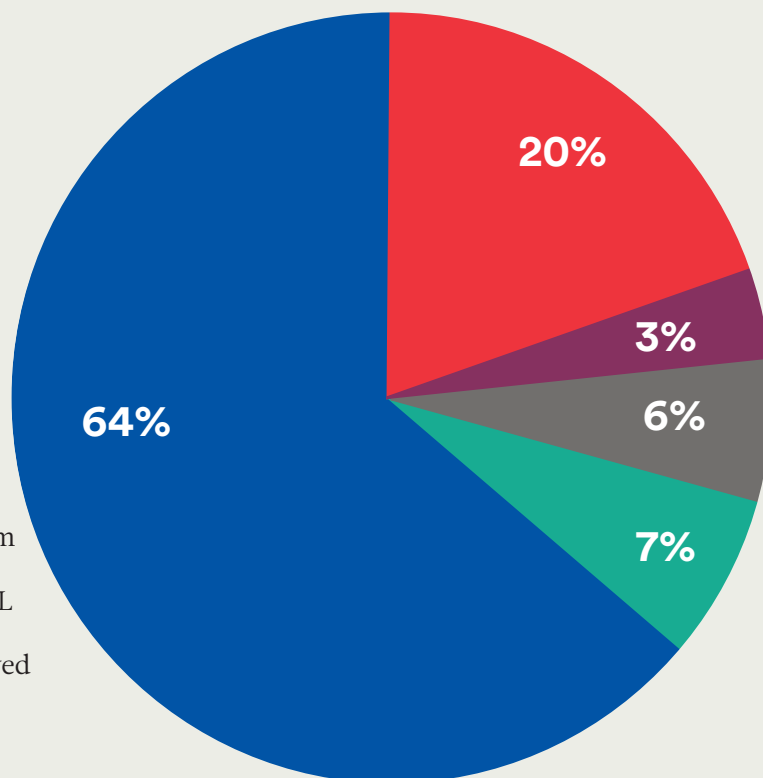
Halvparten av PBL-barnehagene er organisert som selskap, mens den andre halvparten av medlemsbarnehagene er foreninger og stiftelser.

■ 41 BARNEHAGER ELLER MER
 ■ 21-40 BARNEHAGER
 ■ 11-20 BARNEHAGER
 ■ 2-10 BARNEHAGER
 ■ ENKELTBARNEHAGER

To av tre barnehager driver alene

En stadig større andel av medlemsbarnehagene i PBL er eid av en barnehageeier som eier flere barnehager.

Men fortsatt driver 64 prosent av medlemsbarnehagene i PBL alene som enkeltstående barnehager. Grafene angir andel medlemsbarnehager i PBL innenfor de ulike kategoriene. Kakediagrammet til høyre er status ved utgangen av 2016, stolpediagrammet under viser utvikling siden 2007.

■ 2007
 ■ 2014
 ■ 2016

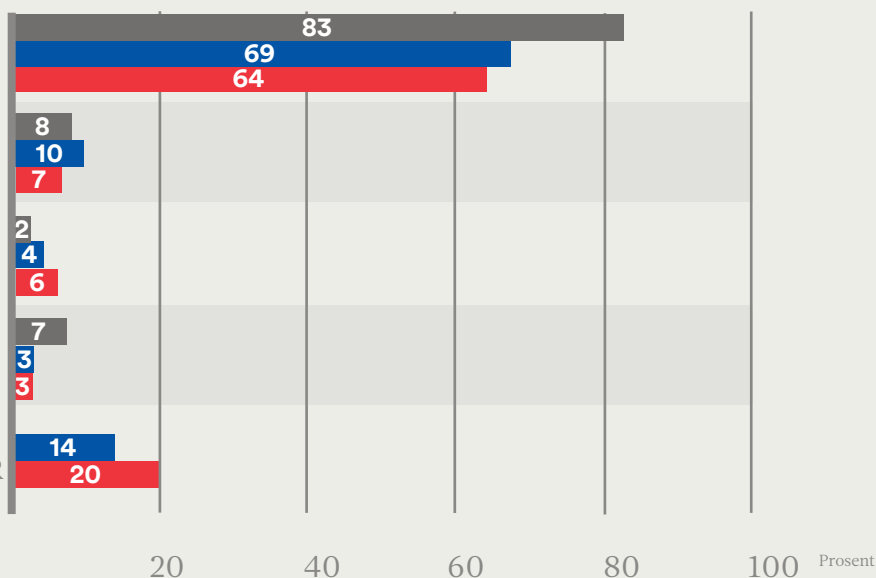
ENKELTBARNEHAGER

2-10 BARNEHAGER

11-20 BARNEHAGER

21-40 BARNEHAGER

41 BARNEHAGER ELLER MER

Vi har gitt Norge full barnehagedekning – nå skal vi sørge for et realt kvalitetsløft

Fra starten på 1990-tallet og frem til i dag har private barnehager tatt ansvaret for utbyggingen av den norske barnehagesektoren. Takket være den massive utbyggingen av private barnehager er det nå full barnehagedekning i store deler av landet.

Foreldre flest får barnehageplass til sitt barn når de ønsker det. Nesten alle barn går nå i barnehage før de begynner på skolen. Det er bra for barna, bra for småbarnsforeldrene – og det er bra for det norske samfunnet.

Den norske barnehagesektoren er en suksesshistorie i norsk offentlig sektor. Full utbygging, lav pris, stort mangfold og gjennomgående god kvalitet. Dette har bare vært mulig å få til gjennom et godt samarbeid mellom offentlig godkjente private og offentlig godkjente kommunale barnehager.

Det store innslaget av private barnehager har ikke bare gitt barnehageplasser til alle, men også et mangfoldig og spennende tilbud. Knappt noen annen sektor kan vise til et større mangfold enn barnehagesektoren, der vi blant annet har barnehager med ulike pedagogiske profiler, satsingsområder, livssyn og størrelser.

Og foreldrene virker å sette pris på de mange valgmulighetene. Knappt noe offentlig tilbud har like fornøyde kunder som barnehagene. Gang etter gang topper barnehagene ulike tilfredshetsmålinger og alltid er det foreldrene med barn i private barnehager som er aller mest fornøyde med barnehagetilbudet.

Tilbakemeldingene fra foreldrene er en stor anerkjennelse til ansatte og eiere av private barnehager.

Men som sektor kan vi ikke slå oss til ro med alt det som er bra i Barnehage-Norge. Kravene fra foreldrene og myndighetene utvikler seg stadig. Samfunnsoppdraget innebærer at vi hele tiden jobber for å bli enda bedre. Det som er bra i dag er neppe godt nok i morgen. Undersøkelser og nyere forskning peker dessuten på at det er for store kvalitetsforskjeller barnehagene imellom. Det finnes både gode og mindre gode barnehager, uavhengig av om barnehagen er privat eller offentlig.

Dette er viktige funn som vi som sektor må ta på alvor. Alle barn har rett til å gå i en trygg barnehage med høy kvalitet. Barnehagen skal være med å gi alle barn en god start på livet og utdanningsløpet.

Det er på bakgrunn av dette at svært mye av PBLs arbeid i landsmøteperioden 2015 til 2017 har handlet om å legge til rette for at medlemsbarnehagene kan ta vare på og videreutvikle kvaliteten på tilbudet i barnehagen. I denne årsmeldingen redegjør vi for deler av dette arbeidet – som vi sammen må styrke ytterligere i årene som kommer

Det er vi i de private barnehagene som har tatt ansvaret for utbyggingen av sektoren. Nå må private barnehager aktivt bidra til den videre utviklingen av kvaliteten og innholdet i barnehagene!

2015

22. mai

Utdanningsdirektoratet sender forslag til to alternative finansieringsmodeller for private barnehager ut på høring.

August

PBL deltar på Arendalsuka.

Da regjeringen avviste kravet om ny finansiering

En stabil, rettferdig, enkel og forutsigbar finansiering er selve grunnlaget for det viktige arbeidet med kvalitet og kompetanse i sektoren. Finansiering – inkludert likebehandling av offentlig godkjente private og offentlig godkjente kommunale barnehager – har stått øverst på agendaen for PBL siden 1993.

I landsmøteperioden 2015 til 2017 sto finansieringsordningen igjen på den politiske dagsorden. I løpet av noen intense sommermåneder i 2015 engasjerte et stort antall PBL-medlemmer seg i kampen for en ny finansieringsordning. Kravet om en ny modell for finansiering var unisont. Men da regjeringen skulle fatte sin avgjørelse, ble ikke barnehagesektoren hørt.

Det var på PBLs landsmøte 11. mai 2015 at kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen kunngjorde at regjeringen ønsket å sende to ulike modeller for finansiering av private barnehager ut på høring.

- Den ene modellen var i praksis en videreføring av det gjeldende og kompliserte finansieringssystemet.
- Det andre alternativet var en ny modell for finansiering som tok utgangspunkt i nasjonale gjennomsnittlige utgifter i kommunale barnehager.

Kunnskapsminister
Torbjørn Røe Isaksen

PBL foreslo ny kvalitetsmodell for finansiering

Siden tidlig på 2000-tallet har PBL bygd opp et fagmiljø med statistikk- og økonomianalytikere, hvis viktigste jobb er å bistå medlemsbarnehagene med kontroll av offentlige tilskudd.

Nå hadde fagmiljøet selv utviklet et alternativ til den eksisterende finansieringsmodellen, som siden innføringen i 2011 hadde skapt så store problemer for så mange private barnehager og kommuner. Det var denne alternative modellen som regjeringen, etter stort påtrykk fra blant andre PBL, valgte å sende på høring.

Analysen av den fungerende finansieringsmodellen var at den var uforutsigbar, ressurskrevende, førte til svært mange feil i beregningene og at det ikke var samsvar mellom tilskuddsnivået og to sentrale kvalitetsindikatorer som pedagogtetthet og bemanning.

I PBLs alternative modell var pedagogandel og bemanning utgangspunktet for nivået på tilskudd til barn i barnehager.

Den forenklede modellen for finansiering innebar at kommunene og barnehagene kunne slippe en komplisert utregning og tilskudd som varierer svært mye fra år til år.

En slik modell ville legge til rette for innføring av nasjonal eller kommunal norm for pedagogandel, bemanning eller andre krav til kvali-

PBLs alternative finansieringsmodell

- Kommunene og barnehagene får en ferdig utregnet nasjonal sats som angir hva det koster å drive en gjennomsnittlig god barnehage.
- Private barnehager får dekket sine kostnader for å levere en nasjonalt gjennomsnittlig og god bemanning.
- Kommunene kan deretter velge å gi kommunens barnehagebarn en bedre bemanning. Da vil barnehagene motta et høyere tilskudd. Kommunene kan også velge å gi barnehagene en dårligere bemanning enn nasjonalt gjennomsnitt. Da vil tilskudd til barn i barnehagene gå tilsvarende ned.

20. august

Høringsfrist i saken om ny finansiering av private barnehager. Direktoratet får inn mer enn 1.000 høringssvar.

6.-8. september

PBL Lederkonferanse 2015 går av stabelen.

tet i landets barnehager, i tråd med målsettingene i PBLs strategiplan. Slik hadde regjeringen en unik mulighet til å legge til rette for fremtidens satsing på kvalitet og kvalitetsutvikling i barnehagene.

PBLs forslag innebar at barnehager skulle dokumentere at de leverer et tilbud i tråd med den kvaliteten som de mottok tilskudd for – og at barnehagen skulle få avkortning i tilskuddet hvis den ikke kunne dokumentere:

- Ordnete lønns- og arbeidsvilkår (inkludert pensjon).
- En pedagogtettethet i tråd med det nivået tilskuddet er beregnet på bakgrunn av.
- En bemanning i tråd med det nivået tilskuddet er beregnet på bakgrunn av.

I løpet av vinteren 2015 presenterte PBL modellen til samtlige politiske partier på Stortinget, Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet. PBL solgte modellen inn til myndighetene med mål om at den skulle bli vurdert som en mulig løsning når ny finansieringsmodell skulle tre i kraft 1. januar 2016.

PBL lyktes med denne delen av arbeidet. Sektoren ble bedt om å velge mellom en justert utgave av den eksisterende og utskjelte modellen og forslaget til ny modell, en kvalitetsmodell for fremtiden.

Storstilt mobilisering for ny finansiering

For PBL og de private barnehagene – for hele barnehagesektoren – var dette en stor mulighet til å få på plass viktige endringer.

Det kompliserte finansieringssystemet som ble innført 1. januar 2011 hadde satt kvaliteten og mangfoldet i barnehagesektoren under press og tappet sektoren for ressurser. Tilskuddene til barn i private barnehager varierte svært mye fra kommune til kommune og fra år til år i samme kommune.

22. mai sendte Utdanningsdirektoratet de to modellene for finansiering av private barnehager ut på høring. Høringsfristen var 20. august.

Den korte høringsperioden – lagt til midt på sommeren – skapte utfordringer både for PBL og ikke minst for andre høringsinstanser.

I PBL hadde arbeidet med høringen sommeren 2015 høyeste prioritet. En rekke aktiviteter ble gjennomført for å spre kunnskap om høringen og om PBLs foretrukne modell for finansiering spesielt.

Foruten grundig arbeid med PBLs eget høringssvar ble det gjennomført omfattende tiltak rettet mot sentrale myndigheter, kommunene, politiske partier og private barnehager. Blant annet avholdte PBL 15 medlemsmøter i løpet av to hektiske uker i juni.

Parallelt sendte PBL ut informasjon til, og gjennomførte møter med, politiske partier og en rekke kommuner og organisasjoner.

På grunn av ferieavviklingen måtte mye av informasjons- og påvirkningsarbeidet gjennomføres i perioden frem mot slutten av juni for å kunne ha reell innvirkning på aktørenes høringssvar.

2015

27. oktober

PBL arrangerer frokostmøte om kompetanseheving og forskning.

24. november

EPSI Rating Norge publiserer nye tall som viser foreldrenes høye tilfredshet med barnehagene.

160.000

sidevisninger

www.enbedrebarnehage.no

Satte dagsorden med kampanjen «En bedre barnehage»

Sentralt i PBLs arbeid for å få på plass ny finansiering sto informasjonskampanjen «En bedre barnehage».

Kampanjen ble lansert i mars 2015 og var sentral i arbeidet for ny finansiering frem til høsten 2015.

Med kampanjen og nettsiden enbedrebarnehage.no satte PBL søkelyset på de store forskjellene i Barnehage-Norge, både når det gjelder tilskudd og indikatorer for kvalitet, som pedagogandel og bemanning.

De store forskjellene i Barnehage-Norge, og mangelen på sammenheng mellom finansiering og nøkkelindikatorer for kvalitet, synliggjorde behovet for en ny og mer rettferdig finansiering.

I perioden fra lansering av nettsiden og til høringsfristen gikk ut, hadde nettsiden enbedrebarnehage.no om lag 160.000 sidevisninger og resulterte i utallige oppslag i media.

Spredningen av innholdet i kampanjen bidro til å engasjere og aktivere mange viktige alliansepartnere i arbeidet for å få på plass ny finansiering, samt å spre kunnskap om viktige forhold i sektoren.

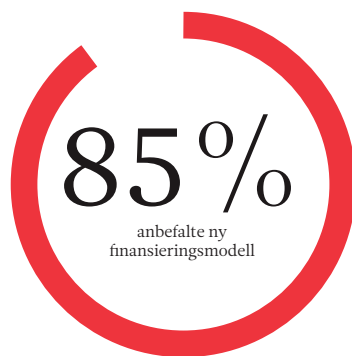
2016

1. januar

Justert modell for finansiering av private barnehager trer i kraft.

15. januar

Sammen med 11 andre organisasjoner og regjeringen, signerer PBL avtale om å være med i Partnerskap mot mobbing.

Over 1.000 høringsvar – 85 prosent anbefalte ny modell

Oppsummeringen av høringsvarene viste en unison støtte til en ny og enklere modell. Denne baserte seg på gjennomsnittlige nasjonale kostnader og lokal justering for bemanningen i den enkelte kommune.

Direktoratet fikk inn mer enn 1.000 høringsvar og hele 85 prosent ønsket ny modell for finansiering. Blant de som ønsket et nytt system var:

- 772 barnehager.
- 42 kommuner, deriblant Trondheim, Kristiansand og Tromsø.
- Åtte fylkesmenn, deriblant fylkesmennene i Oslo og Akershus, Hordaland og Rogaland.
- Organisasjoner som PBL, Virke, KA (arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter), Unio, Utdanningsforbundet og Lederne.

Men da regjeringen 9. oktober 2015 kunngjorde sin avgjørelse, valgte regjeringen å avvise kravet fra barnehagesektoren. Regjeringen valgte å videreføre det kompliserte og ressurskrevende systemet som KS og et fåtall andre høringsinstanser ønsket.

Dermed ble det langvarige arbeidet for å få på plass en helt ny finansiering avløst av fortsatt arbeid for å sikre at det finansieringssystemet som skulle gjelde fra 1. januar 2016, ville fungere best mulig. Samtidig fortsatte PBL det langsiktige arbeidet for å få på plass en stabil, rettferdig, enkel og forutsigbar finansiering.

Historisk milepæl med bismak

Etter mange års arbeid nådde PBL og de private en stor milepæl da private barnehager – i alle fall i teorien – fra 1. januar 2016 skulle ha krav på 100 prosent offentlig finansiering sammenlignet med kommunale barnehager i samme kommune.

Økonomisk likeverdig behandling av private og kommunale barnehager var ett av de fire sentrale målene i barnehageforliket på Stortinget i 2003. Fra 1. mai 2005 hadde private barnehager krav på 85 prosent tilskudd sammenlignet med kommunale barnehager. Etter stort påtrykk fra PBL og private barnehager er andelen likebehandling gradvis trappet opp – fra 2016 altså til 100 prosent.

Imidlertid valgte regjeringen samtidig å bryte med prinsippet om at det er kostnadene i kommunale barnehager som skal ligge til grunn for beregning av tilskudd, ved at dekning av pensjons- og kapitalutgifter i private barnehager skulle behandles på siden av det ordinære driftstilskuddet.

2016

18. januar

Kunnskapsdepartementet sender forslag om utvidet rett til barnehageplass for september- og oktoberbarn ut på høring.

21. januar

PBL arrangerer konferansen «Mobbing i barnehagen» på Oslo kongressenter.

Endringen medførte 158 millioner kroner mindre til private barnehager i 2016, i stedet for 180 millioner kroner mer som var effekten av opptrappingen fra 98 til 100 prosent tilskudd.

Tross store protester fra PBL valgte altså regjeringen å finansiere den siste opptrappingen til 100 prosent ved å kutte i tilskuddene til private barnehager.

158
millioner mindre til
private barnehager

Hevet pensjonspåslag etter PBL-dokumentasjon

I forbindelse med justeringene i tilskuddsregelverket fra 2016 gjorde PBL et svært omfattende arbeid for å sikre at medlemsbarnehagene skulle få dekket sine reelle pensjonskostnader.

Utdanningsdirektoratet ga PwC oppdraget med å beregne en pensjonssjablong med en prosentsats som skulle være mest mulig treffsikker, slik at flest mulig private barnehager fikk dekket sine pensjonskostnader.

PwC og Utdanningsdirektoratet kom frem til et påslag for pensjonsutgifter på ni prosent av lønnsutgiftene i de kommunale barnehagene. Pensjonspåslaget var basert på usikker dokumentasjon.

PBL ga PwC ny dokumentasjon om faktiske regnskap fra private barnehager, anonymisert fra medlemsbarnehager som bruker PBL Regnskap AS. Disse opplysningene, samt dokumentasjon fra vår pensjonsleverandør Storebrand, førte til at PBL fikk gjennomslag for en høyere prosentsats.

Som kjent har private barnehager i dag krav på et påslag for pensjonsutgifter på 13 prosent, ikke ni prosent som var påslaget i det opprinnelige forslaget.

Effekten av det avgjørende arbeidet som medførte at pensjonspåslaget ble justert fra ni til 13 prosent var, ifølge beregninger fra PwC, om lag 700 millioner kroner i økt pensjonstilskudd til private barnehager.

Svært mange private barnehager ville ikke fått dekket sine pensjonsutgifter med et pensjonspåslag på ni prosent. Disse problemene ville ha eskalert inn i 2017.

I arbeidet med regelverket fikk PBL gjennomslag for prinsippet om at alle private barnehager skulle få dekket sine pensjonskostnader. Løsningen ble en søknadsordning som sikrer at private barnehager som ikke får dekket sine pensjonskostnader gjennom pensjonspåslaget, kan søke om å få dekket disse.

Samfunnsøkonomisk avdeling i PBL har kontrollert hvorvidt alle medlemsbarnehagene har fått dekket pensjonskostnadene av pensjonstilskuddet som ble gitt i 2016 ved å:

- Beregne samtlige kommuners pensjonskostnader og grunnlaget for beregning av 13 prosent pensjonssjablong.
- Innhente pensjonskostnader fra alle PBLs medlemsbarnehager, samt bruk av premiefond.
- Identifisere alle medlemsbarnehager som er i posisjon til å kunne søke om å få dekket ekstra pensjonskostnader ut over pensjonspåslaget og kommunens tak.
- Informere alle medlemsbarnehager om dette på e-post.
- Gi gratis hjelp til å gjennomføre søknadsprosessen til alle som har ønsket dette.

Nye kapitaltilskudd sikret riktigere tilskudd til nye barnehager

Private barnehager har siden innføringen av dagens finansieringssystem vært nødt til å leve med et likt kapitaltilskudd per barn, uavhengig av barnehagens byggear. Kommunens valg sto mellom å følge statlig sats eller beregne kostnadene i kommunens bygg for å komme frem til en egen sats.

Presisjonsnivået på beregningene har vært lavt, og tidvis umulig å etterprøve. PBL har derfor gjennom flere år forsøkt å få på plass et mer rettferdig system for dekning av kapital- kostnader i dagens finansieringssystem.

Gjennom møter med Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet fikk PBL gjennomslag for at også kapitaltilskuddet skulle utredes. Selve utredningen ble satt bort til PwC, og PBLs grunnforslag til en trappetrinnmodell, hvor de nyeste barnehagene skulle få kapitaltilskudd på det øverste nivået, ble lansert av PwC og godkjent av både departementet og direktoratet.

Ifølge anslag fra PwC ville effekten av innføringen av ny metode for beregning av kapital- tilskudd, trappetrinnmodellen, totalt være 240 millioner kroner mer i utbetalt kapital- tilskudd til private barnehager.

Tom-Eirik Lauritzen (f.v),
Petrine Skog,
Christin Ingrebrigtsen,
Karin Guttormsen
og Berit Edvardsen
er fem av totalt
åtte rådgivere i
PBLs førstelinje.

Økende etterspørsel etter hjelp og rådgiving

Selve kjernen i medlemskapet i PBL er tilgang til hjelp og rådgiving om alle typer spørsmål knyttet til drift av barnehagen og om ulike forhold som gjelder barnehagen som arbeidsgiver og de ansatte som arbeidstakere.

PBL har høye ambisjoner om å gi medlemmene raske og praktiske svar på tidvis kompliserte

900

på medlemsmøter

problemstillinger. PBL skal yte hjelp og service ut fra behovene til den enkelte barnehage og barnehageeier.

Antall henvendelser og spørsmål fra medlemsbarnehager har vært økende i landsmøteperioden. PBL har derfor styrket bemanningen for å sikre medlemmene god tilgang på rådgivning innenfor barnehagedrift, PBLs hoved- og hovedtariffavtale, juridisk rådgivning og ikke minst det stadig mer komplekse finansieringssystemet med driftstilskudd, kapitaltilskudd og pensjonstilskudd.

Fra juridisk avdeling gis det rådgivning innenfor over 300 temaområder. I all hovedsak gis det råd av et omfang som dekkes av allerede innbetalt kontingent. I tillegg selges det bistand i mer komplekse saker og i saker der avdelingen opptrer som prosessfullmektige for barnehagen overfor domstolene. Denne bistanden gis til en pris som ligger på kalkulert selvkost.

Vi har i landsmøteperioden sett en markert økning i saker som dreier seg om nedbemanning på grunn av etterspørselssvikt, samt saker som gjelder barnehagenes tilbud til barn med behov for spesiell tilrettelegging (se egen orientering i årsmeldingen).

PBL tilbyr også medlemsbarnehagene rådgiving i ulike typer krisesaker som rammer barnehagen. Dette er et område PBL opplever økende etterspørsel etter rådgiving på. For å møte denne etterspørselen har PBL styrket vårt kriseteam som skal gi rask og god hjelp til medlemmene i ulike typer krisesaker.

Det har vært gjennomført over 30 regionale medlemsmøter, samt en rekke andre spesifikke medlemsmøter på forskjellige steder med forskjellig tema. Totalt har over 900 representanter fra medlemsbarnehagene deltatt på PBLs møter.

Tariffoppgjør preget av uenigheter om pensjon

Tariffoppgjørene i både 2015 og 2016 var preget av den økonomiske situasjonen i landet, og endte i to moderate oppgjør.

Selv om 2015 var et mellomoppgjør, hvor partene normalt bare forhandler om eventuelle justeringer av lønn, så ble dette oppgjøret også preget av arbeidet med en ny pensjonsordning for sektoren.

Etter at oppgjøret i 2014 gikk til mekling, ble det som en del av meklingsresultatet også etablert et partssammensatt utvalg (PSU) som skulle jobbe videre med pensjonsspørsmål.

Det ble brukt mye tid og ressurser på arbeidet i det partssammensatte utvalget. Resultatet ble en omfattende og god oversikt over alle relevante parametre som partene trenger oversikt over for å kunne fremforhandle en ny pensjonsordning i sektoren.

Ved mellomoppgjøret i 2015 ble det lagt et nokså stramt løp frem mot hovedoppgjøret 2016. Planen var at alt relevant grunnlagsarbeid skulle være gjort i god nok tid til at man kunne forhandle om ny ordning. Planen ble overholdt, og partene var tidlig i 2016 enige om at man ikke trengte ytterligere opplysninger og beregninger.

Hovedoppgjøret 2016 begynte godt, og allerede i januar ble partene enige om endringer i den uføredekningen som er en del av pensjonsordningen. Endringene var en naturlig oppfølging av endringer i folketrygdloven, og ga medlemsbarnehagene en årlig besparelse på om lag 120 millioner kroner.

Da partene møttes til forhandlinger om øvrige pensjonsendringer, lønn og andre endringer i hoved- og hovedtariffavtalen, begynte motbakken.

Til tross for at partene holdt igjen på krav om tekstuelle endringer, og til tross for at det økonomiske oppgjøret var moderat, så endte forhandlingene med brudd og påfølgende mekling høsten 2016.

Meklingen dreide seg i bunn og grunn om pensjonsordning for de få medlemsbarnehagene som ikke er del av vår eksisterende ytelsesbaserte pensjonsordning, men som kom inn i PBL etter landsmøtevedtaket i 2013, om at alle medlemmer måtte være tariffbundne.

Det var overgangsordningen for disse PBL-barnehagene meklingen dreide seg om.

De øvrige sakene var det langt på vei enighet om. Det vi virkelig ikke fikk fremdrift på, var spørsmålet om pensjon. Kravene fra fagforeningene var så ekstreme at det var helt umulig å finne en god og fremtidsrettet løsning på pensjonsspørsmålet.

Forhandlingene mislyktes med andre ord totalt på dette området.

Hvorfor fikk vi ikke til noen ny løsning, på tross av alt grunnarbeidet som var gjort? Det er vanskelig å være bastant i svaret, men det er åpenbart at en vesentlig del av forklaringen er at myndighetene ikke er kommet i mål med en ny pensjonsordning for offentlig sektor.

Verken staten eller kommunene har løst sine pensjonsproblemer. Til tross for at fagforeningene i utgangspunktet uttrykte at de var innstilt på å forhandle frem en løsning basert på behovene i barnehagesektoren, valgte fagforeningene å fremsette så ytterliggående krav at de måtte vite at PBL ikke kunne godta disse.

Hvis PBL skulle imøtekommet kravet fra arbeidstakerorganisasjonene, ville pensjonskostnadene til PBL-barnehagene økt med over 60 prosent. Dette var uaktuelt for PBL.

Status per i dag er dermed at hele grunnlaget vi trenger for å finne løsninger, er tilgjengelig. Det er likevel nødvendig at staten og kommunene definerer pensjonsnivået man skal sikte etter, før det virker å være mulig for PBL å få på plass en ny pensjonsordning.

2016

23. og 24. mai 2016

Styret og ledelsen i PBL kombinerer styremøte og strategiarbeid med besøk hos OECD i Paris.

26. og 27. mai

PBL arrangerer konferansen Barnehage 2016 sammen med KS.

Bjørn-Kato Winther (t.v.), Una Martinsen, Anders Grønmo, Lena Johnsen og Hans-Are Nyheim i samfunns-økonomisk avdeling hjelper barnehagene med å beregne riktige tilskudd.

Tilskuddskontroll ga 120 millioner kroner i etterbetaling til barnehagene

Regelverket for tildeling av tilskudd til private barnehager ble endret både i 2015 og 2016. Men fortsatt sliter kommunene med å beregne riktige tilskudd til private barnehager. Derfor må mange private barnehager ennå vente lenge før de mottar de tilskuddene de rettmessig har krav på.

Arbeidet med å sikre medlemsbarnehagene riktige tilskudd til rett tid er et komplekst og omfattende arbeid. PBL påvirker myndighetene sentralt med mål om å forbedre det nasjonale regelverket, samtidig som vi bruker mye ressurser på å sikre medlemmene riktige tilskudd i den enkelte kommune.

PBL har i landsmøteperioden fortsatt det viktige arbeidet med å kontrollere de kommunale tilskuddene til medlemsbarnehagene. Og det nitidige arbeidet har gitt resultater:

I løpet av 2015 og 2016 har kontrollene og klageprosessene som PBL har gjennomført sikret PBL-barnehagene etterbetaling på om lag 120 millioner kroner i tilskudd.

Dette er tilskudd medlemsbarnehagene etter lovverket har krav på, men som ikke har vært med i de opprinnelige beregningene fra kommunene.

Svært mange medlemsbarnehager benytter seg av muligheten til å få hjelp til å kontrollere de offentlige tilskuddene – og eventuelt også få hjelp til å følge opp tilskuddsberegninger som synes å være feil.

Årlig får PBL tilsendt tilskuddsvedtak fra én eller flere medlemsbarnehager i om lag 200 av landets kommuner. PBL har medlemmer i 254 av landets kommuner.

30. og 31. mai

PBL arrangerer seminar i Bodø for Partnerskap mot mobbing. Blant deltakerne er mobbeombud, barnehage, skole og barnehageeier og barnehagemyndighet.

I løpet av 2015 og 2016 har det vært ulike regelsett når det gjelder finansieringen av private barnehager.

- I 2015 ble regelverket justert ved at kommunene i tilskuddsberegningene skulle gå fra å benytte kommunale budsjetter som tallgrunnlag til heller å benytte to år gamle regnskaper. Omleggingen var ment å bidra til økt forutsigbarhet i finansieringen av private barnehager.
- Fra 2016 ble det gjort ytterligere justeringer i tilskuddsregelverket. De sentrale endringene var at kommunale pensjonsutgifter ikke lenger skulle inngå i det kommunale tallgrunnlaget, men erstattes av en pensjonssjablong på 13 prosent samt at barnehagene skal motta kapitaltilskudd som tar høyde for barnehagenes alder.

I 2015 var det et noe lavere omfang av klager enn tidligere. Dette skyldtes at det ikke lenger var flere tilskuddsversjoner for ett og samme år, samt at det nye regelverket åpnet for like mye lokalt skjønn.

I perioden har PBL jobbet kontinuerlig med å få avsluttet en rekke eldre tilskuddssaker. I 2015 ble det avsluttet klageprosesser som var både to, tre og fire år gamle. De eldre klagesakene bidro med over 35 millioner kroner i ekstra tilskuddsutbetalinger i 2015. I tillegg medførte medhold i klagesaker relatert til 2015 med i overkant av 10 millioner kroner.

I 2016 ble det gjennomført klageprosesser i 55 kommuner. I disse kommunene var det totalt 584 private barnehager med i overkant av 23.000 barn. I 69 prosent av klagen oppnådde medlemsbarnehagene medhold. Dette medførte at utbetalingene av tilskudd økte med 76 millioner kroner, eller om lag 10 prosent.

Svært mange av klagesakene omhandler feil eller mangler i det kommunale tallgrunnlaget, i tillegg til at noen kommuner fortsatt sender ut mangelfull dokumentasjon.

En hovedutfordring er at det tar for lang tid før sakene blir avgjort. Våren 2017 jobber PBL fortsatt med klagesaker som gjelder tilskudd helt tilbake til 2011. PBL har derfor videreført arbeidet med oppdatering av en standardisert mal for hvordan tilskuddssatsene skal beregnes og dokumenteres, i samarbeid med kommunenes interesseorganisasjon KS.

I tillegg har PBL for første gang leid inn ekstern ekspertise for å vurdere tallgrunnlag i en enkeltkommune. I en av tilskuddssakene PBL har jobbet med, er også den aktuelle kommunen klaget inn til Sivilombudsmannen på grunn av sen saksbehandling og manglende svar på innsynsbegjæring.

Det dukket i løpet av 2016 også opp nye og ressurskrevende saker. Flere kommuner gjennomførte økonomisk tilsyn med mål om å påse at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna i barnehagen til gode, i tråd med bestemmelsene i § 14a i barnehageloven. Bestemmelsene i loven og økonomiforskriften har ikke vært anvendt i særlig omfang tidligere og regelverket har etter PBLs syn mangler som i for stor grad åpner for lokalt skjønn.

PBL hjelper derfor medlemsbarnehagene i disse prosessene for å påse at kommunene holder seg innenfor rammene av lov og forskrift.

2016

7. juni

Stortingsmelding 19 – Tid for lek og læring – debatteres og vedtas på Stortinget.

Viktige tilbakemeldinger fra medlemmene i stor undersøkelse

For en medlemsorganisasjon som PBL er det helt avgjørende at medlemsbarnehagene er fornøyde med tilbudet og den jobben som PBL gjør for medlemmene. For å kartlegge medlemmenes tilfredshet med PBL på en rekke sentrale områder, gjennomførte PBL vinteren 2017 en stor medlemsundersøkelse.

Medlemsundersøkelsen 2017 gir blant annet svar på hvordan medlemmene oppfatter PBL, hvordan medlemmene vurderer ulike deler av PBLs tilbud og hvordan medlemmene mener at PBL kan gjøre tilbudet bedre på en del områder.

Medlemsundersøkelsen 2017 ble formidlet til medlemmene i PBL i midten av februar. I løpet av en drøy måned mottok PBL svar fra 865 respondenter, noe som gir en svarprosent på 43.

Gjennomgående viser svarene i undersøkelsen at medlemmene er godt fornøyde med tilbudet fra PBL på de aller fleste områder. Samtidig er det også enkelte medlemmer som på noen områder gir tilbakemeldinger om at de ikke er like fornøyde med PBLs arbeid for medlemmene.

Dette er viktige tilbakemeldinger til PBL, som vil bli sentrale i det videre forbedringsarbeidet i organisasjonen.

Det er andre gang PBL gjennomfører samme medlemsundersøkelse. Svarene fra årets undersøkelse vil i oppfølgingen bli sammenholdt med tilbakemeldingene fra medlemmene i 2014.

Dette er noen av tilbakemeldingene fra medlemmene i medlemsundersøkelsen 2017:

- På spørsmålet «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du totalt sett med barnehagens medlemskap i PBL?» svarer 84 prosent av medlemmene at de er svært fornøyd (48 prosent) eller fornøyd (36 prosent). Tilbakemeldingen fra medlemmene på dette spørsmålet er noe dårligere enn i 2014, med et snitt på 5,2 i 2017 mot 5,3 i 2014.
- 91 prosent av medlemmene er svært fornøyd eller fornøyd med «kvaliteten på den hjelpen de mottar fra PBL». 90 prosent er svært fornøyd eller fornøyd med «den faglige kompetansen hos de ansatte i PBL».

1. august

Nye regler innebærer at Fylkesmannen kan føre tilsyn med barnehagene. Kommunene beholder hovedansvaret for tilsyn med barnehagene, men Fylkesmannen får hjemmel til å føre tilsyn med barnehagen i særlige tilfeller.

- Innenfor rådgiving oppgir medlemmene at det er aller viktigst å få hjelp og rådgiving om «kontroll og oppfølging av kommunale tilskudd». 80 prosent av medlemmene er svært fornøyd eller fornøyd med PBLs hjelp på dette området.
- Innenfor det interessepolitiske arbeidet mener medlemmene at det er aller viktigst at PBL jobber med «påvirkning overfor statlige myndigheter» og «styrking av omdømmet til private barnehager».

88 prosent av medlemmene er svært fornøyd eller fornøyd med PBLs arbeid som «talerør for private barnehager i samfunnsdebatten» og 87 prosent av medlemmene er svært fornøyd eller fornøyd med PBLs arbeid for «styrking av omdømmet til private barnehager».

Endringer i tilsynet – men fortsatt ikke uavhengig tilsyn til barns beste

PBL har i en årrekke arbeidet for å få på plass et uavhengig og velfungerende tilsyn med barnehagene. Regjeringen innførte i landsmøteperioden endringer i reglene for tilsyn med barnehagene.

Men dessverre innfridde ikke regjeringen sitt eget løfte fra regjeringserklæringen om et uavhengig tilsyn.

Fra august 2016 kan Fylkesmannen føre tilsyn med barnehagene. Kommunene beholder hovedansvaret for tilsyn med barnehagene, men Fylkesmannen får hjemmel til å føre tilsyn med den enkelte barnehage i særlige tilfeller.

Dette betyr at foreldre kan be om at fylkesmannen fører tilsyn med barnehagen dersom det viser seg at kommunens tilsyn ikke fungerer.

PBL – og flere andre aktører – protesterte mot de nye reglene. PBL jobbet aktivt med saken i 2015 og 2016 for å få på plass mer grunnleggende endringer i tilsynsordningen, for eksempel ved at fylkesmennene overtok hovedansvaret for tilsynet med barnehagene. PBL tok ved flere anledninger saken opp med regjeringen, de sentrale partiene på Stortinget og andre aktører i sektoren.

I høringen på Stortinget i februar 2016 viste PBL blant annet til at både Riksrevisjonen, Utdanningsdirektoratet og OECD i tur og orden har slått fast at kommunen ikke har nødvendig kompetanse eller ressurser for å ivareta tilsynet på en god måte.

PBL opplever stor forståelse for argumentene for et bedre og mer uavhengig tilsyn. Men vi registrerer at regjeringen ikke er villig til å oppfylle sitt eget løfte, med begrunnelsen om at det kan tappe kommunene for viktig kompetanse og uthule kommunens rolle som barnehagemyndighet.

PBL er opptatt av å få på plass et barnehagetilsyn til barns beste, ikke kommunenes beste, og vil fortsette dette arbeidet til en bedre tilsynsordning er på plass.

2016

1. august

Endringer i barnehagelærerutdanningen som tydeliggjør hva studentene skal kunne om vold og seksuelle overgrep.

Fortsatt kamp for barn med behov for spesiell tilrettelegging

Barn med behov for spesiell tilrettelegging i barnehagen er en sammensatt gruppe barn. Gruppen omfatter barn med fysiske funksjonshemminger, utviklingshemninger, psykiske lidelser, språk- og talevansker, atferdsvansker og også barn uten en spesifikk diagnose. Tidlig innsats for disse barna, allerede fra barnehagealder, kan ha stor betydning for hjelpebehovet deres senere i utdanningsløpet.

I mange tilfeller er det påkrevd med ekstra ressurser for å gi barna den hjelpen og tilretteleggingen som det er behov for. Slik kan barna sikres et fullverdig barnehagetilbud.

Dessverre viser vår erfaring at mange barn med behov for hjelp og spesiell tilrettelegging, ikke får dette i tilstrekkelig grad fra kommunene.

PBL har i en årrekke jobbet for å bedre tilbudet til barn med behov for spesiell tilrettelegging i barnehagen. PBL bistår medlemsbarnehager – og foreldre – som opplever at barn ikke får den hjelp og tilrettelegging som de mener barna har krav på. Gjennom løpende dialog med myndighetene søker vi også å endre det nasjonale regelverket slik at det i større grad sikrer rettighetene til barn, foreldre og private barnehager.

I 2016 jobbet PBL med 63 ulike saker der medlemsbarnehager mente at kommunen tildelte for lite ressurser til barn med behov for spesiell tilrettelegging og/eller spesialpedagogisk hjelp. Mange av sakene er omfattende og krever oppfølging over lang tid – og er svært viktige for de familiene og barnehagene saken gjelder.

I landsmøteperioden har PBL gjennomført en rekke møter, både på politisk og administrativt nivå, der vi har synliggjort problemene på dette området. For PBL har det vært viktig både å jobbe for endringer som kan komme på kort sikt og med større endringer i regelverket.

En ny rapport fra NTNU Samfunnsforskning, publisert i januar 2016, dokumenterte at de som arbeider med barna mener at tilbudet til barn med behov for spesiell tilrettelegging er under press. Rapporten støttet opp under mange av PBLs bekymringer og ønsker om endringer. Spesielt gjelder dette bekymringen for, og rettighetene til, barna i den såkalte gråsonen.

Nye regler i barnehageloven og opplæringsloven trådte i kraft 1. august 2016. Flere av endringene var i tråd med innspill fra PBL. Gjennom høringsprosessen fikk PBL gjennomslag for viktige endringer vedrørende klagerett og overprøving av vedtak etter tildeling av ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne.

Tross viktige endringer i reglene er mange av problemene for disse barna fortsatt uløst. Blant annet praktiserer kommuner de nye reglene svært ulikt. PBL har gjennom 2016 og inn i 2017 derfor fortsatt arbeidet, både for å få på plass en veileder og helhetlige endringer i regelverket som kan sikre rettighetene til barn med behov for spesiell tilrettelegging og rett til spesialpedagogisk hjelp.

16. august

PBL er med og arrangerer barnehagedebatt med Torbjørn Røe Isaksen, Anette Trettebergstuen og ledere i PBL, KS, Utdanningsforbundet og Fagforbundet.

Debatt i lys av stortingsmelding og ny rammeplan

Etter at kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen 11. mars 2016 la frem stortingsmeldingen «Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen» startet en debatt om hva barnehagen skal være og hvorfor.

PBL representerer et stort mangfold av barnehager, blant annet når det gjelder størrelse, eierskap, pedagogisk tilnærming, livssyn og satsingsområder. Som representant for alle typer barnehager aksepterer og støtter PBL barnehagenes rett til å ivareta sin egenart.

PBLs utgangspunkt for arbeidet med stortingsmeldingen og det påfølgende rammeplan-arbeidet er at alle barnehager skal ha rett til å dyrke sin pedagogiske profil og sitt tilbud, så lenge dette er innenfor barnehagens samfunnsoppdrag og mandat gitt gjennom barnehagelov og rammeplan.

Bare slik har det vært mulig å skape det store mangfoldet av barnehager vi har i dag. Dette mangfoldet av tilbud må dyrkes og videreutvikles, ikke strammes inn og ensrettes. I debatten om stortingsmeldingen våren 2016 var PBL klar på at vi mente meldingen var et godt grunnlag for det videre arbeidet for en jevnere og bedre kvalitet i alle barnehager.

Meldingen var svært tydelig på barnehagens viktige rolle for barna og for samfunnet. Meldingen var en ny, viktig anerkjennelse av betydningen av barnehager med høy kvalitet og av det gode arbeidet som hver dag gjøres i barnehagen.

PBL oppfattet at meldingen var klar på at den nordiske barnehagemodellen skal videreføres og at læring og progresjon for det enkelte barn skal skje gjennom lek. Dette var også blant PBLs hovedpoenger i høringen på Stortinget i april.

Da forslaget til ny rammeplan, som skulle ut på høring, ble lagt frem i oktober 2016, hadde PBL vært involvert i prosessen som medlem i Kunnskapsdepartementets referansegruppe. I arbeidet med PBLs høringssvar ble også medlemmene i PBL invitert til å komme med konkrete innspill.

PBL deltok på 14 av 19 høringskonferanser om forslaget til ny rammeplan i regi av fylkesmennene. Konferansene ble avholdt i perioden november til januar 2017.

5. januar 2016 ble det signert et nytt Partnerskap mot mobbing. 12 sentrale organisasjoner innenfor skole og barnehage vil arbeide sammen med regjeringen mot mobbing og for et godt læringsmiljø.

Fronter kampen mot mobbing i barnehagen

Nyere forskning viser at barn mobber barn, også i barnehagen. For barn som blir utestengt fra leken i barnehagen kan det være starten på en langvarig og vond spiral med krenking og mobbing.

PBLs landsmøte i 2015 besluttet at PBL skulle jobbe spesielt med å forebygge mobbing i barnehagen.

Som et ledd i dette arbeidet signerte PBL den 15. januar 2016 en avtale om å være en del av Partnerskap mot mobbing, et initiativ fra regjeringen som også elleve andre sentrale organisasjoner innenfor barnehage og skole signerte på.

Partnerskapsavtalen forplikter PBL og de andre partnerne til blant annet å utvikle kompetanse om virkemidler for å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing. Deltakelsen forplikter PBL til å bidra med egne og felles tiltak i arbeidet mot mobbing.

Selv om det i partnerskapet er organisasjoner med viktige roller innenfor både barnehage og skole, opplever PBL at disse ikke i tilstrekkelig grad har med seg barnehageperspektivet i arbeidet mot mobbing.

Derfor har PBL, sammen med Foreldreutvalget for barnehager (FUB), vært den fremste pådriveren for at arbeidet mot mobbing må starte allerede i barnehagen, i starten av utdanningsløpet.

PBL har også tatt initiativ overfor FUB, Utdanningsforbundet, Fagforbundet og KS til et prosjekt under Partnerskap mot mobbing som skal se spesielt på hvordan barnehageeiere, barnehageansatte og foreldre med barn i barnehagen kan arbeide mot mobbing. Prosjektet er i støpeskjeen. Blant de konkrete tiltakene som vurderes er en stor konferanse med nasjonale og internasjonale fagpersoner, som skal bidra til økt kompetanse om mobbing blant medlemmene i de fem organisasjonene.

Det ble i 2016 arrangert åtte møter i Partnerskap mot mobbing. PBL sto som arrangør av et to dager langt seminar i Bodø i mai.

5. og 6. september

PBL arrangerer Lederkonferansen i Bodø. 400 barnehageledere er samlet på PBLs 13. lederkonferanse.

Nytt samarbeid for å styrke arbeidet mot vold og overgrep

Mange barn lever i en hverdag der fysiske, psykiske og seksuelle overgrep finner sted. Vold og overgrep kan påføre barn smerter og skader som i noen tilfeller varer livet ut. Vold og overgrep mot barn kan skje i hjemmet og på andre arenaer utenfor hjemmet, som barnehagen.

Barnehagen har et stort ansvar for å se, forebygge og ivareta barn som kan være utsatt for noe som er vondt og vanskelig. Nå som nesten alle barn går i barnehage, er barnehagens rolle på dette området enda viktigere enn tidligere.

PBL har gjennom mange år tilbudt medlemsbarnehagene rådgiving om håndtering av saker knyttet til vold og overgrep mot barn eller mistanke om dette.

I løpet av landsmøteperioden har vi styrket dette arbeidet, blant annet ved å innlede et nytt samarbeid med Statens Barnehus, som jobber med barn og unge som kan ha vært utsatt for eller vitne til vold og seksuelle overgrep.

PBLs mål med samarbeidet er å bidra til kompetanseheving og økt bevissthet blant eiere og ansatte i barnehagene.

På bakgrunn av våre erfaringer og kontakt med medlemsbarnehagene tok PBL våren 2016 et initiativ overfor regjeringen ved kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. PBL så behovet for å gi barnehagene flere og bedre verktøy i det viktige arbeidet med å ivareta barn som kan ha vært utsatt for vold og overgrep.

PBL har gjennom flere år påpekt at barnehagene trenger mer kunnskap og verktøy for å oppfylle sitt viktige mandat. Blant annet har PBL tatt til orde for at en veileder fra 2001 må oppdateres. Etter direkte oppfordring fra PBL, har regjeringen sagt at de vil oppdatere og forbedre denne veilederen om forebygging og avdekking av vold og overgrep.

På den store konferansen og fagmessen Barnehage 2016 satte PBL, sammen med medarrangør KS, opp flere foredrag knyttet til temaet vold og overgrep.

Høsten 2016 gjennomførte PBL også flere miniseminarer for medlemsbarnehager der både Statens barnehus og Stine Sofies Stiftelse deltok. Dette som følge av en økning i spørsmål om rådgivning rundt temaet «Vold og overgrep mot barn».

Miniseminarene ble arrangert i Tjeldsund, Tromsø, Stavanger og Trondheim. Medlemsbarnehagenes evaluering av miniseminarene «Vold og overgrep mot barn» var svært gode. På bakgrunn av tilbakemeldingene, vil det i løpet av 2017 bli arrangert minimum fem heldagskonferanser om samme viktige tema.

2016

5. september

Langøy friluftsbarnehage mottar prisen «Årets barnehage 2016» på PBLs lederkonferanse.

Nytt senter skal jobbe med kvalitet og kunnskap

PBL har i landsmøteperioden jobbet med opprettelsen av et nytt kunnskapssenter for barnehager som ble etablert høsten 2016.

Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er et datterselskap av PBL som skal jobbe med aktiviteter og tjenester som bidrar til barnehager av høy kvalitet. De mest sentrale oppgavene vil være kompetanseheving, utviklingsprogrammer og forskning.

Med etableringen av kunnskapssenteret ønsker PBL å ta en lederrolle i det viktige arbeidet med å styrke og utvikle kompetansen og innholdet i norske barnehager. Dette skal skje i nært samarbeid med sentrale aktører som universiteter og høyskoler, forskningsinstitusjoner og nasjonale sentre.

Barnehagesektoren har vært i stor endring de siste årene. Fra fullt fokus på utbygging og antall barnehageplasser, handler mye nå om kvalitet og utvikling av innholdet i barnehagene. Dette er en gledelig utvikling som PBL vil være med å påvirke og styrke.

Aktivitetene i kunnskapssenteret skal bygge opp under de nasjonale strategiene og satsingene på området. Aktivitetene retter seg mot alle barnehager i hele sektoren.

Noe av bakgrunnen for etableringen er landsmøtevedtaket fra 2015 der medlemmene bestemte at PBL spesielt skulle jobbe for:

- Basistilbud med høy kvalitet
- Kompetanseheving
- Godt tilbud til barn med behov for spesiell tilrettelegging
- Forebygge mobbing

Blant aktivitetene som så langt er igangsatt i regi av Nasjonalt kunnskapssenter for barnehager er:

- Utlysning av stilling som stipendiat (nærings Ph.D) i studier av profesjonspraksis med særlig vekt på pedagogikk og barnehagens læringsmiljø.
- Deltakelse i nytt forskningsprosjekt om barnehagens fysiske inne- og utemiljø i regi av Dronning Mauds Minne Høgskole.
- Videreføring av PBL-prosjektet Naturpilotene.
- Gjennomføring av matematikk-konferanser i samarbeid med Nasjonalt senter for matematikk.
- Kurs og workshop om ny rammeplan for barnehager.
- Konferanser om vold og overgrep mot barn.

Tone Holme, Monica Dølven, Kari Leonora Johansson, Helle Marstrander Fladen og Niels Bjørn Olsen deltok på et av PBLs mange medlemsmøter i perioden.

Flere deltakere på PBLs kurs og konferanser

PBL jobber for kompetanseheving i barnehagene, og har tilbudt et bredt utvalg av kurs og andre kompetansehevende tiltak i perioden. De ansatte er den viktigste ressursen i barnehagen. Kvaliteten i barnehagen henger tett sammen med de ansattes kompetanse.

PBL skal spille en aktiv rolle for å bidra til å heve kompetansen i våre medlemsbarnehager.

PBL har i løpet av 2015 og 2016 arrangert 141 kurs og seminarer, 34 medlemsmøter og seks større konferanser. Totalt har 9.538 personer deltatt på de ulike arrangementene i perioden.

Sammenlignet med forrige periode har vi tilbudt noen flere kurs, og antall deltakere har økt med 12 prosent. Gjennomgående er tilbakemeldingene fra deltakerne på PBLs kurs og konferanser meget gode, viser evalueringene.

«Naturpilotene – med barnehagen på tur i nærmarka» var et prosjekt som PBL, Miljødirektoratet og organisasjonen Norsk Friluftsliv samarbeidet om i forbindelse med Friluftslivets år. PBL fikk 1,3 millioner kroner i støtte fra Miljødirektoratet for å gjennomføre prosjektet. Gjennom hele Friluftslivets år i 2015 arrangerte PBL dagskurset «Naturpilotene – med barnehagen på tur i nærmarka». I løpet av året deltok i underkant av 2.000 barnehageansatte fra private og kommunale barnehager.

Målet med prosjektet var å utdanne naturpiloter i barnehagene og at disse skulle være inspiratorer for kolleger, barn og foreldre slik at disse i enda større grad vil bruke nærområdet til små og store turer.

I stortingsmelding nummer 18, Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet, ble PBLs kompetansehevingstiltak for ansatte i barnehagene trukket frem som ett av de viktige tiltakene i forbindelse med Friluftslivets år.

2016

20. oktober

Kunnskapsdepartementet sender forslag om ny rammeplan ut på høring. Ny rammeplan skal gjelde fra 1. august 2017.

1.663 personer deltok på Norgens største konferanse og fagmesse for barnehager, Barnehage 2016.

Barnehage 2016 gikk av stabelen 26. og 27. mai og er Norges største fagmesse for barnehager. Arrangementet har vært arrangert tidligere, i 2012 og 2014. Også i 2016 ble arrangementet en suksess med mange og fornøyde deltakere. 1.663 personer deltok på fagmessen, som er et samarbeid mellom PBL og KS.

Høsten 2016 gjennomførte vi fire miniseminarer med fokus på forebygging og avdekking av vold og overgrep mot barn. Dette var et samarbeid med Stine Sofies Stiftelse og Statens Barnehus.

Høsten 2016 ble PBL Ledernetverk lansert. I skrivende stund er det etablert fire nasjonale nettverk og ett regionalt nettverk. Interessen har vært stor og det er gode tilbakemeldinger fra deltakerne.

Målet med nettverkene er at deltakerne skal få styrket sin lederkompetanse, bygge relasjoner, oppleve personlig vekst, dele utfordringer og gleder med andre og få den hjelpen og støtten de trenger.

Torbjørn Aalborg og Anne Vikjord Baadstø er nettverksledere i PBL Ledernetverk.

5. november

PBL møter Torbjørn Røe Isaksen om utfordringer ved tilbudet til barn med behov for spesiell tilrettelegging.

4.911.707

sidevisninger på Facebook

Styrket satsing på digitale kanaler

I informasjons- og omdømmearbeidet jobber PBL strategisk både med eksterne medier og egne kanaler. Navet i kommunikasjonen fra PBL til medlemmene og andre målgrupper er nettstedet pbl.no.

Gjennom store deler av 2016 har det vært jobbet med utvikling av nye nettsider for PBL. Nye nettsider for PBL lanseres i 2017, forankret i kommunikasjonsstrategi og digital strategi for PBL. Nye pbl.no vil være et funksjonelt og brukervennlig nettsted som fungerer godt på alle digitale flater.

På nettsiden skal medlemmene finne informasjon og rådgiving om tema som er viktige i arbeidet med å eie og drive private barnehager.

Mange medlemmer bruker i dag nettsidene til å innhente svar på spørsmål og problemstillinger knyttet til driften av barnehagen. Mange bruker i tillegg sidene til å holde seg oppdatert om forhold som angår barnehagesektoren og spesielt om saker PBL jobber med. PBL har i landsmøteperioden styrket arbeidet med sosiale medier og er i dag tilstede på Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn og Snapchat.

Facebook er den største sosiale medieplattformen, og også den viktigste for oss for å nå vår målgruppe. PBL fikk 70 prosent flere henvendelser fra medlemmer i denne kanalen i 2016 sammenlignet med 2015. Antall personer som følger oss på Facebook har økt med mer enn 100 prosent i perioden.

Ved å dele innhold som engasjerer medlemsmassen, vil dette fortsette å være en kanal hvor vi når mange med vårt budskap, og skaper engasjement og dialog med medlemmer og andre i sektoren.

Ved å bruke sosiale medier som spredningskanaler også av politisk innhold, har engasjementet økt betraktelig. I løpet av toårsperioden har våre budskap blitt sett over syv millioner ganger. Dette har resultert i flere enn 100.000 klikk inn til våre nettsider og over 60.000 engasjement på innholdet.

PBL

@pbl_no

@pbl.no

pbl.no

Resultatregnskap og balanse PBL

Resultatregnskap

	Note	2016	2015
Driftsinntekter og driftskostnader			
Salgsinntekter og kontingenter		29 428 674	31 530 713
Provisjonsinntekter		9 969 060	9 112 008
Andre driftsinntekter		18 652 684	14 280 382
Sum driftsinntekter	10	58 050 418	54 923 102
Lønnskostnader	3, 4	36 180 472	30 879 561
Avskr. driftsmidler og immater. eiendeler	5	605 671	525 281
Annen driftskostnad	3	17 372 914	18 854 995
Sum driftskostnader		54 159 057	50 259 837
Driftsresultat		3 891 361	4 663 266
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	13	49 906	176 880
Annen renteinntekt		241 949	567 828
Annen finansinntekt		65 869	27 837
Rentekostnad til foretak i samme konsern	13	698	5 364
Annen rentekostnad		657 741	431 515
Resultat av finanskostnader		-300 715	335 667
Ordinært resultat før skattekostnad		3 590 646	4 998 933
Skattekostnad på ordinært resultat	9	28 424	50 474
Årsresultat		3 562 222	4 948 459
Overføringer			
Avsatt til konfliktfond		1 781 110	2 474 230
Avsatt til annen egenkapital		1 781 112	2 474 230
Sum disponert		3 562 222	4 948 459

Balanse

	Note	2016	2015
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Programvare og andre immat. eiendeler	5	1 661 639	689 978
Sum immaterielle eiendeler		1 661 639	689 978
Varige driftsmidler			
Bygninger	5, 8	106 106	121 484
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	565 910	738 830
Sum varige driftsmidler		672 016	860 313
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	12	65 021 200	65 021 200
Investeringer i aksjer og andeler	15	41 800	41 800
Langsiktige utlån	3, 6	0	1 000 000
Netto pensjonsmidler	4	269 348	0
Sum finansielle anleggsmidler		65 332 348	66 063 000
Sum anleggsmidler		67 666 002	67 613 291
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	13	1 970 884	1 866 607
Andre fordringer	13	25 779 761	28 363 977
Sum fordringer		27 750 644	30 230 585
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	11	41 133 589	29 843 413
Sum omløpsmidler		68 884 234	60 073 997
Sum eiendeler		136 550 236	127 687 288

Balanse

	Note	2016	2015
Egenkapital og gjeld			
Opptjent egenkapital			
Fond for fri saksførsel		1 000 000	1 000 000
Konfliktfond		14 609 696	12 828 586
Annen egenkapital		13 609 697	11 828 585
Sum opptjent egenkapital		29 219 393	25 657 171
Sum egenkapital	2	29 219 393	25 657 171
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	0	135 683
Sum avsetning for forpliktelser		0	135 683
Annen langsiktig gjeld			
Ansvarlig lån	13, 18	47 265 744	47 265 744
Sum annen langsiktig gjeld		47 265 744	47 265 744
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	2 910 803	1 548 737
Betalbar skatt	9	29 211	49 101
Skyldig offentlige avgifter		2 815 867	2 573 073
Annen kortsiktig gjeld	13, 17	54 309 217	50 457 779
Sum kortsiktig gjeld		60 065 099	54 628 690
Sum gjeld		107 330 843	102 030 117
Sum egenkapital og gjeld		136 550 236	127 687 289

**Vi er her for
å hjelpe din
barnehage!**

PBL skal bidra til å øke kvaliteten og verdiskapningen i medlemsbarnehagene, til beste for barn, foreldre/foresatte, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig.